ఆంధ్ర లొయోల (స్వయంప్రతిపత్తి) కళాశాల

విజయవాడ - 520 008

అమ్మనుడి ప్రత్యేక సంచిక

తెలుగుజాతి పత్రిక

Vol 19 - Issue 01- Spl Edition - March 2024, ISSN No. 2582-8738

తెలుగు సాహిత్యం - సామాజిక స్పృహ

జాతీయ సదస్సు - 2024

తేది : 13, 14 మార్చి 2024

సంపాదకులు :

ఫా. డా. జి.ఏ.పి. కిశోర్, ఎస్.జె., ప్రిన్సిపల్

డా. కోలా శేఖర్, తెలుగు శాఖాధిపతి

తెలుగు సాహిత్యం - సామాజిక స్పృహ

జాతీయ సదస్సు-2024

ప్రత్యేక సంచిక

సంపాదకులు:

ఫా. డా. జి.ఏ.పి. కిశోర్, ఎస్.జె., ప్రిన్సిపల్

డా. కోలా శేఖర్, అధ్యక్షులు, తెలుగు,సంస్కృతం &హిందీ శాఖలు

శ్రీ రహ్మానుద్దీన్, స్వతంత్ర పరిశోధకుడు

ప్రచురణ:

ప్రాచ్యభాషా పరిషత్, ఆంధ్ర లొయోల (స్వ) కళాశాల

విజయవాడ. 2024

SOCIAL CONSCIOUSNESS IN TELUGU LITERATURE

National Seminar-2024

First Edition: March 2024

AMMANUDI Spl. Edition

Vol - 19, Issue 01, ISSN No. 2582-8738

Editors:

FR. DR. G.A.P. KISHORE, S.J., Principal

DR. KOLA SEKHAR, HoD, Department of Oriental Languages

SRI RAHMANUDDIN, Independent Researcher

© Dept. Of Oriental Languages

For Copies:

Dept. Of Oriental Languages

Andhra Loyola College (A)

Vijayawada-08

Designed by:

Rajani Graphics

Note: The editorial team and the college have nothing to do with the views of the authors. These are just their personal opinions. (రచయితల అభిప్రాయాలతో సంపాదక వర్గమునకు మరియు కళాశాలకు ఎటువంటి సంబంధం లేదు. ఇవి కేవలం వారి వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు మాత్రమే.)

ముందుమాట

ఆంధ్ర లొయోల (స్వ) కళాశాల, 70 వసంతాలు పూర్తి చేసుకొని మరో నూతన వసంతంలోకి అడుగిడుతున్న శుభ సందర్భం. తెలుగు నేల మీద ఎవరికీ సాధ్యం కానీ ఎన్నో రికార్డులను నెలకొల్పింది. తెలుగు శాఖ అదే పందాను కొనసాగిస్తూ ఉంది. 70 సంవత్సరాల సుదీర్ఘమైన అనుభవం కలిగిన తెలుగు శాఖ, 1000 ఏళ్ళ తెలుగు సాహిత్యంలోని భిన్న దృక్పథాలతో అనేక జాతీయ సదస్సులను నిర్వహించడం జరిగింది. అదే సంప్రదాయాన్ని కొనసాగిస్తూ మరొక జాతీయ సదస్సును ఎంతో ఘనంగా నిర్వహించింది. తెలుగు, సంస్కృత, హిందీ శాఖలు సంయుక్తంగా 2024, మార్చి 13-14 తేదీల్లో నిర్వహించిన "తెలుగు సాహిత్యం- సామాజిక స్పృహ" అనే జాతీయ సదస్సుకు వందకు పైగా పరిశోధనా పత్రాలు వచ్చాయి. అనేక నూతనమైన అంశాలతో, భిన్న దృక్పథాలతో, వివిధ రాష్ట్రాలలో నివసిస్తున్న తెలుగు సాహిత్య అభిమానులు విరివిగా వ్యాసాలను పంపించారు.

జాతీయ సదస్సు 2024 కళాశాల ప్రిన్సిపల్ & సదస్సు సంచాలకులు ఫా. డా. జి.ఎ.పి. కిశోర్ ఎస్.జె. గారి స్వాగతోపన్యాసంతో ప్రారంభమయ్యింది. ప్రాచ్య భాషల శాఖాధిపతి & సదస్సు సమన్వయకర్త డా. కోలా శేఖర్ రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు విశేషాలను వివరించారు. ప్రారంభ సమావేశానికి సీనియర్ రీజినల్ డైరెక్టర్, ఇగ్నో, డా. దోనేపూడి రామాంజనేయ శర్మ ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. కళాశాల విద్యాశాఖ, అకాడెమిక్ ఆఫీసర్, డా. టి. జాన్ కిరణ్ బాబు కీలకోపన్యాసం చేశారు. కళాశాల పూర్వ తెలుగు శాఖాధిపతి ఆచార్య గుమ్మా సాంబశివరావు ఆత్మీయ అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ముగింపు సమావేశానికి ముఖ్య అతిథిగా భారతీయ భాషా శాస్త్రజ్ఞుల సంఘం అధ్యక్షులు ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. హైదరాబాద్ సిటీ కళాశాల, తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు డా. కోయి కోటేశ్వరరావు మరియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం, అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ డా. కె. రత్న శేఖర్ గౌరవ అతిధులుగా పాల్గొన్నారు. ప్రాచ్య భాషల శాఖాధిపతి & సదస్సు సమన్వయకర్త డా. కోలా శేఖర్ రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు నివేదికతో కార్యక్రమాన్ని ముగించారు.

రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సులో ప్రత్యక్షంగా 51 మంది, ఆన్ లైన్ లో 39 మంది పత్ర సమర్పణ చేశారు. పరిశోధన దృక్పథంతో పంపిన పత్రాలను ముద్రించి యు.జి.సి. కేర్ లిస్ట్ జర్నల్ అమ్మనుడి ద్వారా ప్రత్యేక సంచికగా తీసుకొస్తున్నాం. ఈ అవకాశాన్ని కల్పించిన శ్రీ సామల రమేష్ బాబు గారికి, ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు గారికి, శ్రీ రహ్మానుద్దీన్ గారికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు.

రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు నిర్వహణకు అవకాశం కల్పించిన కళాశాల యాజమాన్యానికి మరియు ఫా. డా. జి.ఎ.పి. కిశోర్ ఎస్.జె., ప్రిన్సిపల్ గారికి కృతజ్ఞతలు. జాతీయ సదస్సు నిర్వహణలో తమ సహాయ సహకారాలు అందించిన శ్రీ జి. మాథ్యూ శ్రీరంగం, డా. వై. విజయానందరాజు, డా. ఆర్. రవీంద్రభాస్ గార్లకు ధన్యవాదాలు.

డా. కోలా శేఖర్

సదస్సు సమన్వయకర్త

విషయ సూచిక

1. సావిత్రిబాయి పూలే కవిత్వం - సామాజిక స్పృహ	డా.ఎం.మంజుశ్రీ	1
2. గోపాత్రుడు నవల - సామాజిక స్పృహ	డా. నేమాని శారద	8
3. పరిపాలనా వ్యవస్థలో తెలుగు వినియోగం	డా. కె. సరళ	12
4. సంపద సృష్టిలో తెలుగు	డా. బి. మంజుల	14
5. వేము రాములు బాలగేయ సంపుటి "విరులు" - నైతిక విలువలు -డా. శీలం ఇందిర		17
6. వడలి రాధాకృష్ణ "మనసు మూలాల్లోకి" కథాసంపుటి – గ్రామీణజీవనం - డాక్టర్ లంకిపల్లె జ్యోతీశ్వర నాయుడు,		21
7. ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లా కథా సాహిత్యం: సామాజిక స్పృహ	జి. దుర్గా ప్రసాద్	24
8. తెలుగు భాషా పరిరక్షణ - తక్షణ కర్తవ్యం	అద్దంకి ప్రభావతి	28
9. సుమతీ శతకం - సామాజిక స్పృహ	డా. కొలిదల పురుషోత్తం	31
10. మూఢం వీడిన "లత్త"	శ్రీ ఎస్. లలిత	36
11. 'కడుపు మీద కొట్టకుండ్రి' దళిత కవితా సంకలనంలో సామాజికత -గజవెల్లి ఈశ్వర్		39
12. భాషా పరిరక్షణలో "పరిషత్తు"	డా. బండారి ప్రేమ్ కుమార్	43
13. దిలావర్ కథలు-సామాజిక స్పృహ	అలోతు తిరుపతి	49
14. ఆచార్య ఎన్. గోపి "కాలాన్ని నిద్రపోనివ్వను" – సాంస్కృతిక జీవనం -డా. జి. శైలమ్మ		53
15. సురవరం జీవితం - సామాజిక స్పృహ	డా. రాపోలు శ్రీనివాస్	56
16. యిక్కుర్తి నరసింహారావు గారి నాటిక 'పిడికిలి' సామాజిక అంశాలు -డా॥ జి. శ్రీనివాస్		59
17. మీ రాజ్యం మీరేలండి నవల – సీమ స్థితి	బుక్కే ధనక నాయక్	63
18. కొలకలూరి ఇనాక్ నవలలు - శిల్పం	జి.రమేష్ బాబు	67
19. వేమన శతక సాహిత్యం - సమాజిక స్పృహ	డా. బి. చక్రవర్తి	72
20. తెనాలి మండల దళిత కవుల సామాజిక స్పృహ	యం. భీమయ్య గారు	79
21. మినీ కవిత్వం – సామాజిక స్పృహ	డా. పి. విజయ కుమార్	84

46. అనువాదాలు - సామాజిక స్పృహ శ్రీమతి గాంధ్ల విజయకుమారి 182

47. అర్నాద్ సాహిత్యము - సామాజిక స్పృహ డా. పప్పుల వెంకటరమణ 186

48. గయోపాఖ్యానం - మనస్తత్వ విశ్లేషణ తోట శ్రీనివాసరావు 191

49. తెలుగు దళితకవిత్వం విమర్శ డా. రవికుమార్, పొనుగోటి 196

50. దళిత సాక్షరత సమర్థన - సామాజిక స్పృహ డా. ఆర్. సాయికుమార్ 203

51. వేమన శతక పద్యాలు - సామాజిక స్పృహ కే. అమృతజ్యోత్స్న 209

52. ఆధునిక నాటిక సాహిత్యం- సామాజిక స్పృహ డా.యస్.జ్యోత్స్నరాణి 217

53. కుప్పుస్వామి శతకం – సమాజానికి దిక్సూచి దారపు రెడ్డి కనకమహాలక్ష్మి 221

54. "విధ్వంసం" నవల – సామాజికత డా. ఎం. రమాదేవి 225

55. కథాసాహితి ప్రచురిత 'పాతికేళ్ల కథ'(1990-2014): సామాజిక దృక్పథం -తలారి హరీష్ కుమార్ 232

56. డి.కె. చదువుల బాబు కథలు - సామాజికి స్పృహ డా. కె. ధనశ్రీ 236

57. నిర్మల్ జిల్లాలోని శతకాలు సామాజిక స్పృహ టేకులపల్లి నర్సయ్య 239

58. బాల సాహిత్యము - బాలికల జీవన చిత్రణ జి. కళావతి 246

59. డా.అయాచితం నటేశ్వరశర్మ గారి నవ్యనీతి శతకం – సామాజికత చిత్రణ -ఎం. వేణుగోపాల్ శర్మ 255

60. "అలిశెట్టి ప్రభాకర్ 'ఎర్రపావురాలు' కవిత సంపుటి- సామాజిక స్పృహ " -సి.వి.ఎల్ నారాయణ 258

61. షాజహానా కథలలో సామజిక జీవన చిత్రణ షేక్ జరీన బేగం 267

62. యిక్కుర్తి నరసింహారావు గారి కలంచిందులు కవిత్వం`సామాజిక స్పృహ -డా|| పి. శ్రీనివాసరావు 272

63. తెలుగు నవలల్లో అసమర్థుని జీవయాత్ర – సామాజిక దృక్పథం డా. హెచ్. కిషన్ 278

64. తెలుగు భాష పరిరక్షణ - తక్షణ కర్తవ్యం విల్లూరి. అప్పల సత్యనారాయణ 285

65. కవికోకిల జాషువా గబ్బిలం - ఎండ్లూరి వారి కొత్త గబ్బిలం సామాజిక స్పృహ - చారిత్రక నేపథ్యం
డా|| ముసుగు శ్రీనివాసరావు 290

66. కాళ్ళకూరివారి నాటక త్రయం – సామాజిక సమస్యల చిత్రణ -అరిగెల శ్రీకాంత్ 298

67. తెలంగాణ రాష్ట్ర అవిర్భవానంతర కథలు - సామాజిక స్పృహ -ఈర్ల కమలాకర్ 302

68. తెలుగు సినిమా పాటలు - సామాజిక దృక్కోణం కొత్త శ్వేత 306

64. తెలుగు భాష పరిరక్షణ - తక్షణ కర్తవ్యం

డిల్లారి. అప్పల సత్యనారాయణ,

తెలుగు అధ్యాపకుడు,

శ్రీ గురజాడ అప్పారావు ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల,

ఎలమంచిలి,

అనకాపల్లి జిల్లా.

చరవాణి : 9247231382

తెలుగు నేల పైన తిరుగాడునప్పుడు

తెలుగు మాట నోట బలికినపుడు

తెలుగువారి కథలు తలపోసినప్పుడు

పొంగి పోదు గర్వమునను నేను[1]

అని అన్నారు వేదుల సత్యనారాయణ శాస్త్రి గారు.

ఇది స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వము, ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడడానికి ముందు నాటి స్థితి . తెలుగుదనాన్ని గుండెలనిండా నింపుకున్న అనాటి ఆంధ్రజాతి పరిస్థితి. అనాడు దేశానికి స్వాతంత్ర్యాన్ని తీసుకువచ్చే జాతీయోద్యమంలో దేశ నాయకులతో పాటు ఆంధ్రులు కూడా విశేషమైన కృషి చేశారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడడానికి పొట్టి శ్రీరాములు వంటి త్యాగజీవులు తమ ప్రాణాలను తృణప్రాయంగా సమర్పించారు. నిస్వార్థపరులైన మహనీయుల త్యాగాల వలన పొందిన స్వాతంత్ర్యం ,ఆంధ్రరాష్ట్రం సాధనాలకు కారకమైన అంశాల్లో ప్రముఖమైన అంశం భాష. మన మాతృభాష - తెలుగుభాష . అటువంటి తెలుగుభాష ఈనాడు గత వైభవాన్ని కోల్పోయి దీనావస్థలో నిలబడి ఉంది. "ఏవి తల్లీ నాడు కురిసిన హిమ సమూహము లేవి తల్లీ" అని మహాకవి శ్రీ శ్రీ గారు అన్నట్టుగా ఉంది మన రాష్ట్రంలో తెలుగు భాష పరిస్థితి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో తెలుగు భాషను మరల గత వైభవ స్థాయికి తీసుకు వెళ్లేలా ప్రయత్నించడం ప్రతి తెలుగువాడి తక్షణ కర్తవ్యం.ఆ కర్తవ్యాన్ని గుర్తుకు చేయడమే ఈ వ్యాసం ముఖ్యోద్దేశ్యం.

ప్రశంస

కమ్మని తెల్గటంచు నుడికారము సొంపుల నీ విశాల వి

శ్వమ్మున దీని బోలిన వచస్సు నభస్సుమమంచు వేయి వా

క్యమ్ముల నేను మెచ్చుటయ కాదు రసజ్ఞులుదారులెల్ల ఖం

డమ్ముల మెచ్చిరిచ్చిరి వినమ్రతమై గవురం పుటారతుల్[2]

అని తెలుగు లెంక తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరి గారు మన మాతృభాషను మనమే కాకుండా పొరుగు భాషీయులైన అప్పయ దీక్షితులు పరభాషీయులైన నికొలోయ్ - డి - కాంటి, సి.పీ.బ్రౌన్ వంటివారు కూడా మెచ్చుకున్నారని ప్రశంసించారు. ఇంతటి ప్రశస్తి కలిగిన మన మాతృభాష తెలుగు క్రీస్తుకు పూర్వం నుంచి వాగ్వ్యవహారంలో అనంతరం శాసన సాహిత్య వ్యవహారాలలో ఉండి తన ప్రత్యేకతను నిలుపుకుంది.

పరిచయం

క్రీస్తుపూర్వం అయిదవ శతాబ్ది నాటికే "అంధ్ర "జాతి ఉన్నట్లుగా మనకు ఋగ్వేదానికి చెందిన 'ఐతరేయ బ్రాహ్మణం' వల్ల తెలుస్తున్నది. తదుపరి దేశపరంగా, భాషాపరంగా 'అంధ్ర 'శబ్దం ప్రయోగించబడింది . అంధ్ర పదానికి తెలుగు, తెనుగు అనేవి పర్యాయ పదాలు గా పేర్కొన బడ్డాయి.అలాగే "నాగబు " అనే మాట తొలి తెలుగు మాట గా మొన్నటివరకూ పండితులు భావించారు.అయితే క్రీస్తుపూర్వం రెండవ శతాబ్దికి చెందిన ఒక ప్రాకృత శాసనం అనకాపల్లి జిల్లా ఎలమంచిలి దగ్గరి కొత్తూరులో బయలు పడింది. బ్రాహ్మీ లిపిలో ఉన్న ఆ ప్రాకృత శాసనంలో బౌద్ధ భిక్షకులకు తంబయ్య అనే తెలుగు వ్యక్తి చేసిన దానం గురించి వివరించబడింది. దీనిలోని' తంశయ దానం ' అన్న మాట 'తంబయ్య దానం' అన్న పదానికి సమానమని ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకుడు శ్రీ ఏబి కే ప్రసాద్ గారు ఒక వ్యాసంలో తెలిపారు. ఇక క్రీస్తు శకం ఒకటవ శతాబ్దికి చెందిన శాతవాహన రాజు హాలుడు సంకలనం చేసిన గాథా సప్తశతి లో.. అత్తా ,పిలు అ, ఫలహి, పంది, అద్దాప....... వంటి తెలుగు పదాలు ఎన్నో ఉన్నాయని శ్రీ తిరుమల రామచంద్ర గారు నిరూపించారు. క్రీస్తుశకం ఆరవ శతాబ్ది నాటి రేనాటి చోళుల కాలం నుంచి తెలుగు వచన శాసనాలు లభిస్తున్నాయి.కాగా క్రీస్తుశకం 848 నాటి తూర్పు చాళుక్య రాజు గుణగ విజయాదిత్యుని సేనాధిపతి పండ రంగడు ప్రకాశం జిల్లా అద్దంకిలో వేయించిన శాసనంలో ఒక తరువోజ పద్యం బయల్పడింది .ఇదే తెలుగులో తొలిపద్యంగా పండితులు పేర్కొంటున్నారు. నాటి నుంచి అనేక తెలుగు పద్య శాసనాలు వెలుగు చూసాయి. క్రీస్తు శకం 1023 నాటి నుంచి అంధ్ర మహాభారతం వంటి మహా గ్రంథం తో తెలుగు సాహిత్యం ప్రారంభమై పురాణ ఇతిహాస కావ్యాదులను సంస్కృతం నుంచి తెలుగులోనికి అనువదిస్తూ సంస్కృతభాషకు దీటైన భాషగా ప్రసిద్ధి చెందింది. నిజానికి ఆనాడు దేశ భాషలలో సంస్కృతం గొప్ప భాష.అన్ని భాషలకు తల్లిభాష సంస్కృతం అని నమ్మిన ఆకాలంలో తెలుగు భాష కూడా తన గొప్పతనాన్ని నిలబెట్టుకుని దేశ భాషలలో తెలుగు లెస్స అని కీర్తిని పొందింది. ఈ సందర్భంలో శ్రీనాథుడు రచించిన క్రీడాభిరామంలోని క్రింది పద్యం పరిశీలనాత్మకము.

జనని సంస్కృతంబు సకల భాషలకును
దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్స
జగతి తల్లి కంటె సౌభాగ్య సంపద
మెచ్చుటాడు బిడ్డ మేలు గాదే?[3]

అని అన్ని భాషలకు తల్లి సంస్కృతమే అయినప్పటికీ దేశభాషలలో తెలుగుభాష మేలైనది.(లెస్స).లోకంలో తల్లికంటే అధిక సౌభాగ్య సంపద కూతురికుంటే మంచిదే కదా! అంటూ సంస్కృతం కంటే తెలుగు భాష గొప్పదిగా చమత్కారంగా ప్రశంసింపబడింది. తదాదిగా ఎందరో మహాకవులు గొప్ప గొప్ప కావ్యాలను రచించారు. తెలుగు సాహిత్యాన్ని పరిపుష్టం చేశారు. ముఖ్యంగా 16వ శతాబ్దం నాటికి ప్రబంధ యుగం ఆవిర్భవించి తెలుగు సాహిత్యాన్ని స్వర్ణ యుగంలోనికి తీసుకువెళ్ళింది. ఆనాటి సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌముడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు కూడా పైన ఉదహరించిన దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స అన్న సూక్తిని గ్రహించి తాను కూడా తన ఆముక్తమాల్యద ప్రబంధంలో శ్రీకాకుళ అంధ్ర మహావిష్ణువు చేత క్రింది విధంగా చెప్పించాడు

తెలుగదేలయన్న దేశంబు దె లుగేను
దెలుగు వల్లభుండ దెలుగొకండ
యెల్ల నృపులు గొలువ నెరుగవే బాసాడి
దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్స[4].

తెలుగు - అది ఎందుకూ? అని అంటావేమో? నేను వెలసినది తెలుగుదేశం ,నేను తెలుగురాయడను రాజులందరి చేతా కొలువబడే నీకు తెలుసును కదా ! దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్స (మేలు ,బాగు)అని ప్రశంసించాడు.

16వ శతాబ్దంలో తన వైభవాన్ని, ఘనతను చాటిన తెలుగు భాష కాలక్రమంలో తనప్రభావాన్ని క్రమంగా కోల్పోయింది .అపై భారత దేశంలోనికి వ్యాపార ప్రయోజనాల కోసం వచ్చిన బ్రిటిష్ వారు క్రమంగా దేశంపై తమ రాజకీయ అధిపత్యాన్ని ప్రదర్శించి అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకున్నారు .అప్పటివరకు భారతదేశంలో అయా ప్రాంతాల ప్రాంతీయ భాషలు తమ వైభవాన్ని ప్రదర్శించాయి. బ్రిటిష్ వారు వారి పరిపాలనకు సౌకర్యంగా ఉండేందుకు పరిపాలనా భాషగా ఆంగ్ల భాషను ప్రవేశపెట్టారు. అంతేకాకుండా ఆంగ్లభాష నేర్చుకున్న వారికి ఉద్యోగ ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తాయని చెప్పారు. అందువల్ల అనేకమంది ఆంగ్ల భాషను అభ్యసించారు. అనాటి ప్రపంచంలో ఆంగ్లేయులు అనేక దేశాలను జయించి ప్రపంచంపై తమ అధిపత్యాన్ని ప్రదర్శించారు. అలాగే ఆంగ్ల భాషను పరిపాలనా భాషగా ప్రపంచానికి పరిచయం చేశారు. ఫలితంగా ఆంగ్లభాష వివిధ దేశాలకు అనుసంధాన భాష కావడం జరిగింది. పారిశ్రామిక విప్లవం తర్వాత ఇంగ్లాండ్ అమెరికా వంటి ఆంగ్లభాషా అధిపత్య దేశాలు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలుగా మారడం, అధునిక విజ్ఞానం వికాసం కు చెందిన జ్ఞానం ఆంగ్ల భాషలోని పుస్తకాలలో ఉండడం వలన ప్రపంచం పై ఆంగ్లం ప్రభావాన్ని చూపించింది.

భారతదేశ స్వాతంత్రోద్యమంలో భాగంగా బెంగాల్ విభజన జరిగినప్పుడు ఆ విభజనకు వ్యతిరేకంగా బెంగాల్ భాషీయులు పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమం చేశారు.దీనిలో భాగంగా బిపిన్ చంద్రపాల్ ఆంధ్రదేశంలో పర్యటించారు . చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం వంటివారు బెంగాల్ విభజన వ్యతిరేక ఉద్యమంకు సంఘీభావం తెలిపారు. బెంగాల్ విభజన రద్దయ్యాక తెలుగు వారికి ఒకపక్క భాషైక్యత వలన ప్రయోజనాలు, మరొకపక్క మద్రాసు రాష్ట్రంలో భాగంగా తమిళ భాషీయుల వలన తెలుగువారికి జరుగుతున్న నష్టాలు, కలుగుతున్న కష్టాలు తెలిసొచ్చాయి.తెలుగు భాష మాట్లాడే వారికి ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఉంటే తమ సమస్యలు పరిష్కార మవుతాయని ఆశించారు.అందుకోసం అనాటి జాతీయ కాంగ్రెస్ నాయకులను సంప్రదించారు. అయితే జాతీయ ఉద్యమ ప్రధమ ప్రాధాన్యం స్వాతంత్రోద్యమం కాబట్టి స్వాతంత్ర్య అనంతరం తెలుగు భాష మాట్లాడే వారి కి ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఇద్దామన్న అనాటి జాతీయ నాయకుల అభిప్రాయాన్ని మన్నించి తెలుగువారు ప్రత్యేక రాష్ట్ర భావనను కాస్త పక్కన పెట్టి జాతీయోద్యమానికి కృషి చేశారు. తర్వాత కాలంలో భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానంతరం రాష్ట్ర ఏర్పాటు అంశం ముందుకు సాగకపోవడంతో అమరజీవి పొట్టి శ్రీరాములు గారి ఆత్మార్పణతో ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పాటయింది. ఈ అంశాలన్నింటిలోనూ తెలుగువారిని ఉద్యమ బాట పట్టించింది తెలుగు భాష .తెలుగు భాషలోని సాహిత్యం. ముఖ్యంగా కవిత్వం, పాటలు,పద్యాలు, ఇతర రచనలు,ప్రసంగాలు వంటివి ప్రజల్లో జాతీయోద్యమ రాష్ట్రోద్యమ స్పూర్తిని కలిగించాయి.

రాష్ట్ర సాధన అనంతరం తెలుగు భాష పునర్వైభవానికి తగిన కృషి జరగలేదు . గ్రాంథిక వ్యవహార భాషా వివాదాలతో పాటు మాధ్యమ(మీడియం) భాష, మాతృభాష ,అధికార భాష అనే చర్చోపచర్చలతో తెలుగుభాష ఔన్నత్యం దెబ్బతినే పరిస్థితి వచ్చింది. మన విద్యా వ్యవస్థలో 1948 నాటి డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ కమిషన్, అలాగే 1964 - 1968 నాటి కొఠారి కమిషన్ వంటివి మాతృభాష బోధనను, ఉన్నత విద్య కూడా ప్రాంతీయ భాషల్లో జరగాలనే అభిప్రాయాన్ని నివేదికల రూపంలో ఇచ్చాయి .కానీ ఇవి వాస్తవంలో తెలుగుభాష కు అంత ప్రయోజనాన్ని కలిగించలేదు.మరొక పక్క తెలుగువారికి తమభాష పట్ల ఉన్న నిర్లిప్తత కారణంగా పరభాషా ప్రయోజనాల్ని ఆశించి తెలుగువారు తెలుగుభాష కంటే ఇతరభాషలకే ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం మొదలపెట్టారు.ఫలితంగా తెలుగుదేశంలో తెలుగుమాధ్యమానికి,తెలుగు భాషకు తిలోదకాలిచ్చే స్థితి వచ్చింది.ఇలాంటి పరిస్థితులు తెలుగుభాష ఉనికికే ప్రమాదాన్ని తీసుకు వచ్చాయి .

యునెస్కో నివేదిక

ఐక్యరాజ్యసమితికి చెందిన యునెస్కో - (యునైటెడ్ నేషన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ సైంటిఫిక్ కల్చరల్ ఆర్గనైజేషన్) వారు ప్రపంచ భాషలపైన, వాటి మనుగడపైన ఒక నివేదికను తయారు చేశారు. యునెస్కో అట్లాస్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ లాంగ్వేజెస్ ఇన్ డేంజర్ అన్నది ఆ నివేదిక

పేరు.దానిలో భాషల మనుగడ గురించి శాస్త్రీయ దృక్పథంతో నివేదికను తయారుచేసి దానిని ప్రకటించారు. దాని ప్రకారం - ఒక భాషను మాట్లాడే ప్రజానీకంలో 30 శాతం మందికి ఆ భాష చదవడం, రాయడం రాకపోతే కాలక్రమంలో ఆ భాష అంతరిస్తుంది. ప్రపంచంలో ఈ విధంగా చాలా భాషలు అంతరించాయని ఇంకెన్నో భాషలు అంతరించే ప్రమాదం ఉందని యునెస్కో ఆ నివేదికలో తెలిపింది. భారతదేశంలో ఈ రకంగా అంతరించబోయే భాషల్లో తెలుగు భాష కూడా ఉందని యునెస్కో హెచ్చరించింది. యునెస్కో చేసిన ఈ హెచ్చరిక, పైన మనం పేర్కొన్నటువంటి అంశాలను పరిగణనలోనికి తీసుకున్నప్పుడు ఆ అభిప్రాయం సత్య దూరం కాదనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే భాష మనుగడ ప్రజలు, ప్రభుత్వాల మన్నన పై ఆధారపడి వుంటుంది.మన రాష్ట్రంలో ప్రజలకు,ప్రభుత్వాలకు "పొరుగింటి పుల్లకూరే రుచి " అన్నదే విధానం.ఎంత బంగారు పళ్లెమైనా గోడ చేరుపు లేకుంటే శోభించనట్టు తెలుగుదేశంలో తెలుగుప్రజల , ప్రభుత్వాల ఆదరణ లేకుండా తెలుగు శోభించదు.అందుకే రాష్ట్రంలో తెలుగు పరిస్థితి 'నానాటికీ తీసికట్టు నాగంబొట్లు' అన్నట్లు తయారైంది.మన రాష్ట్రంలో తెలుగు మాధ్యమం లేదు. తెలుగు భాష అభ్యసించాల్సిన పరిస్థితి తప్పనిసరి కాదు. ఈమాత్రానికే ఏం కొంపలు అంటుకుపోయాయని ,రాష్ట్రంలో ప్రజలంతా మాట్లాడేది తెలుగు భాషే కదా అనిప్రగతిశీలురమనుకొనేవారు అనుకోవచ్చుగాక. ప్రస్తుతానికి వ్యావహారికంగా తెలుగుకు ప్రమాదం లేకపోయినా ఒకటి రెండు తరాలు దాటేసరికి పైన యునెస్కో చెప్పినట్లు తెలుగు భాష అంతరించే ప్రమాదం ఉంది. ఇది మనకు మంచిది కాదు.ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో కొత్త ఆశాకిరణంలా కేంద్ర ప్రభుత్వం నూతన జాతీయ విద్యా విధానం 2020ని తీసుకొని వచ్చింది . ఈ విధానం వలన భారతదేశంలోని ప్రాంతీయ భాషలకు మన్నన చేకూరి మళ్లీ వాటికి పునర్వైభవాన్ని తీసుకువస్తుందని మేధావులు చెపుతున్నారు.

బహుభాషా వాదం, భాష శక్తి

జాతీయ విద్యా విధానం 2020 ప్రకారం మాతృ భాషలో విద్యా విధానాన్ని ఈ నివేదిక బలపరిచింది .ముఖ్యంగా బహుభాషా వాదం భాష శక్తి అన్నటువంటి 4.11 అన్న పేరాలో మాతృభాష లేదా ప్రాంతీయ భాష లేదా స్థానిక భాషల గురించి చక్కని అభిప్రాయాన్ని క్రింది విధంగా వెలువరించింది.

"చిన్నపిల్లలు అనేక విషయాలను తమ ఇంటి భాషలో/ మాతృభాషలో అయితే చాలా త్వరగా సులభంగా నేర్చుకోగలుగుతారు అర్థం చేసుకోగలుగుతారనేది అందరికీ తెలిసిన సంగతే ఇంటి భాష సాధారణంగా మాతృభాష లేదా స్థానిక సమాజం మాట్లాడే భాష అయి ఉంటుంది.అయితే కొన్ని సందర్భాలలో బహు భాషలు మాట్లాడే కుటుంబాల్లో ఇతర కుటుంబ సభ్యులు మాట్లాడేది ఇంటి భాష అవుతుంది .ఒక్కోసారి అది మాతృభాషకు లేదా స్థానిక భాషకు భిన్నమైనదిగా కూడా ఉండొచ్చు . వీలైన ప్రతి చోట కనీసం 5 వ తరగతి వరకు ఇంకా వీలైతే 8 వ తరగతి వరకు ఆ పై వరకు కూడా బోధనా మాధ్యమంగా ఇంటిభాష/ మాతృభాష/స్థానిక భాషే వుండాలి.ఆ తదనంతరం ఇంటి / స్థానిక భాషను ఒక భాషగా బోధించడాన్ని కొనసాగించవచ్చు.ఈ విధానాన్ని ప్రభుత్వ ప్రైవేటు పాఠశాలలు రెండూ కూడా పాటించాలి."[5]

ప్రముఖుల అభిప్రాయాలు – తక్షణ కర్తవ్యం

"If you talk to A Man in a language he understands, that goes to his head.if you talk to him in his language, that goes to his heart." (ఒక వ్యక్తితో ఒక భాషలో మాట్లాడితే అది అతని మస్తిష్కం ను మాత్రమే చేరుతుంది.అదే ఒక వ్యక్తితో అతని మాతృభాషలో మాట్లాడితే అది అతని హృదయాన్ని తడుతుంది.) ఇటీవల కాలంలో - నెల్సన్ మండేలా. చెప్పిన ఈ మాటలు మాతృభాష యొక్క గొప్పతనాన్ని చాటి చెపుతున్నాయి. ఎంతో మంది ప్రముఖులు మాతృభాష లో చదువు ప్రగతికారణం అనే అభిప్రాయాలను ఎప్పుడో వెల్లడించారు. "మాతృభాష సరిగా నేర్వని వారికి ఇతర భాషలు లొంగవు "అని జార్జి బెర్నార్డ్ షా అంటే 'సొంత భాషలో

చదువుకోవడం తల్లి పాలు తాగి పెరగడంతో సమానం' అని కొమర్రాజు వెంకట లక్ష్మణరావు గారు చెప్పారు. ఇదే విషయాన్ని నార్ల చిరంజీవి గారు పద్యంలో క్రింది విధంగా వెలువరించారు.

మధుర మధురమైన మన భాష కంటెను
చక్కనైన భాష జగతి లేదు
తల్లిపాల కంటే తనయులకే పాలు
బలమునీయగలవు తెలుగు బిడ్డ![6].అని మాతృభాష ప్రాధాన్యాన్ని వివరించారు.ఈ విధంగా ఎందరో మహనీయులు మాతృభాష ప్రాధాన్యాన్ని వివరించినప్పటికీ తెలుగు భాష ను,మాధ్యమాన్ని విస్మరించారు ఇప్పటివరకూ. ఈ నేపథ్యం లో వచ్చిన జాతీయ విద్యా విధానం 2020 మనల్ని తెలుగు భాష పరిరక్షణ కు కర్తవ్యోన్ముఖం చేస్తుంది .పైన వివరించిన జాతీయ విద్యా విధానం లోని మాతృభాషా మాధ్యమం, మాతృభాషాబోధన లకు ఇకనైనా మనం నడుం బిగించాలి .అప్పుడు మాత్రమే మనం ప్రపంచంలో మన ఉనికిని చాటుకోగలం, మన భాషా వారసత్వాన్ని భవిష్యత్ తరాలకు అందించి తలెత్తుకొని స్వాభిమానం తో తిరగగలం.

ఈ సందర్భంలో తెలుగుపూలు లో నార్ల చిరంజీవి గారి పద్యం స్మరణీయం.

జన్మభూమి కన్న స్వర్గంబు వేరేది!
మాతృభాష కన్న మధురమేది?
తల్లికన్న వేరె దైవమింకేదిరా?
తెలియమోయి నీవు తెలుగుబిడ్డ[7].

ఆధార గ్రంథాలు:

1. తెలుగుతల్లి - ముక్తరుచిరి సంపుటి 1968.
2. మాతృభాష - రాష్ట్ర గానం 1939
3. క్రీడాభిరామం శ్రీనాథుడు / వినుకొండ వల్లభ రాయుడు.
4. ఆముక్త మాల్యద పీఠిక
5. జాతీయ విద్యా విధానం 2020 - అంతర్జాలం
6. తెలుగుపూలు సంకలనం 1977
7. తెలుగుపూలు సంకలనం 1977.

****